

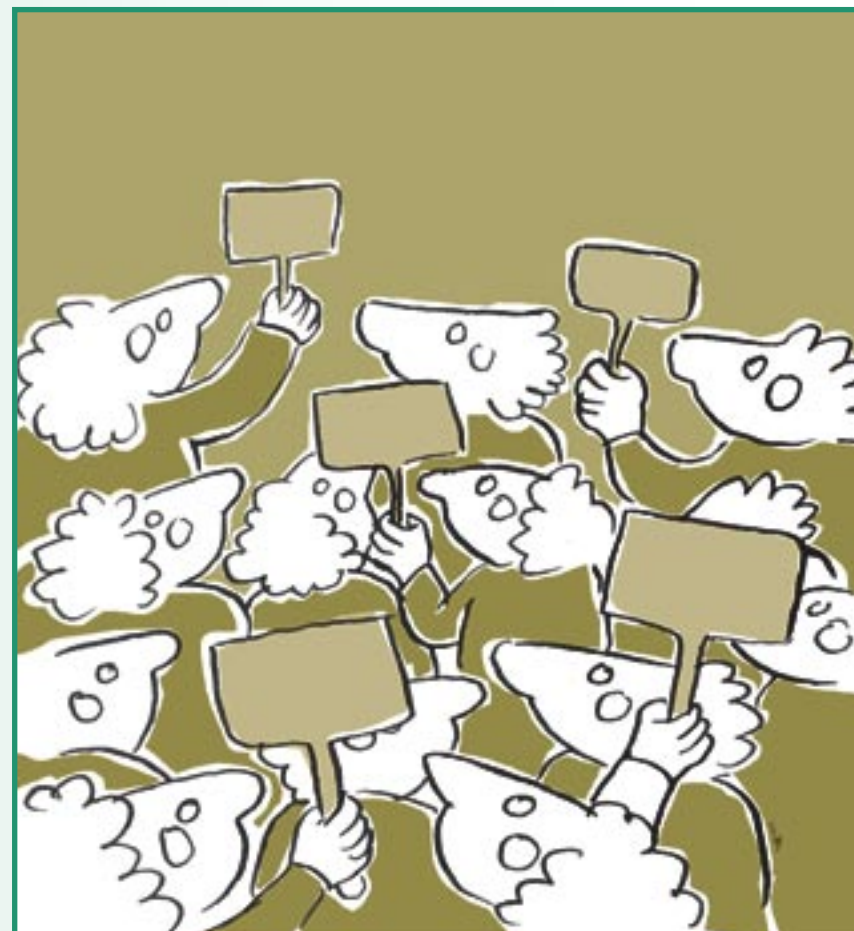
MENNYIBE KERÜL A BECSÜLET? AZ ÉRTÉKEK PIACÁN

SZKA_210_38

A modul szerzője:
Pollághné Rózsa Ildikó

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

10. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Egyedül, mégis együtt					
A	A gyerekek a tanár instrukciói (P1) alapján helyezkednek el és mozognak a térben. Még mindenki egyedül hajtja végre a tanár által meghatározott mozgásos feladatokat. 5 perc	A közös munka bemelegítéssel való előkészítése Koncentráció	Drámajáték – egyéni mozgás tanári instrukció szerint		P1 (Útmutató)
I/b „Szeretem...!”, „Nem szeretem...!”					
A	Ennek a feladatnak a végrehajtása már együttműködést igényel változó összetételű párok között. A párok tagjai tanári instrukciókat (P2) követve keresnek olyan dolgokat, amelyeket mindketten szeretnek, illetve nem szeretnek. A páros egyeztetés 3-3 alkalommal ismétlődik. 5 perc	A kapcsolatteremtés gyakorlása Önkifejezés Kreativitás Együttműködés Értékválasztás	Drámajáték – páros kommunikációs gyakorlat		P2 (Útmutató)
B	A gyakorlat formai szempontból megegyezik az előzővel, csak most nem szabad tárgyakat és élőlényeket említeni, csupán elvont fogalmakat. A gyakorlat végén a diákok sorban elmondják, hogy milyen dolgok merültek fel a páros beszélgetések során. 5 perc	A kapcsolatteremtés gyakorlása Önkifejezés Kreativitás Együttműködés Értékválasztás	Drámajáték – páros kommunikációs gyakorlat Frontális munka – szóforgó		P2 (Útmutató)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Ilyen vagyok					
A	A tanulóknak önmagukat kell jellemezniük. Ehhez kapnak egy emberalak körvonalait ábrázoló lapot. A feladatuk az, hogy rajzolják rá a lapra a rájuk leginkább jellemző tárgyakat – az emberalak azon részéhez kapcsolva azokat, ahová illenek (pl. focit a lábhoz, mobiltelefont a kezéhez vagy a füléhez stb.). A gyakorlat során beszélgethetnek is a diákok, és adhatnak egymásnak tanácsot, segítséget. 10 perc	Az önmagunkra külső szemmel való tekintés gyakorlása Önismeret Önreflexió Kreativitás	Egyéni munka – rajzos feladatmegoldás	D1 (Feladatlap) Író- és rajzeszköz	
B	A tanulók ugyanazt a vázlatos rajzot kapják. A feladatuk az, hogy a rajz belsejébe írják bele azokat a belső tulajdonságokat, amelyek jellemzők rájuk, az ábra körül pedig a külső jellemzőiket tüntessék fel. Ezután adjanak a képnek egy fantázianevet, s ezt ráírják a lapra a figura alá. A név bármi lehet, amit el tudnak fogadni. A feltétel csupán az, hogy pozitívumot fejezzen ki. 10 perc	Az önmagunkra külső szemmel való tekintés gyakorlása Önismeret Önreflexió Kreativitás Önkritika	Egyéni munka – írásos feladatmegoldás	D1 (Feladatlap) Íróeszköz	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Keresem azt, aki a legjobban hasonlít rám!					
A	<p>A gyerekek az elkészült ábrával a kezükben elindulnak és összehasonlítják azt a többiekével. Megkeresik azt a társukat, akivel a legtöbb közös vonást találtak.</p> <p>A párok egymás után felolvassák a közös vonásaikat, és megkérdezik, hogy kik jeleztek még azonos tulajdonságokat. Ezután arról beszélnek, hogy hozott-e egymással kapcsolatban meglepő tapasztalatokat ez a gyakorlat.</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>	<p>Egyéni jellemzők egymással való összevetése</p> <p>Önismeret Társismeret Együttműködés</p>	<p>Dramatikus játék – irányított párkeresés</p> <p>Frontális munka – páros szóforgó és beszélgetés</p>	Az elkészült ábrák	
B	<p>A gyerekek felteszik az elkészült ábrákat a falra – elszórtan a terem szem magasságban lévő pontjain. Ezt követően az osztály kettébomlik. Először az egyik csoport tagjai maradnak a saját képük előtt. A többiek pedig körbe sétálnak, és megnézik a képeket. Ha kedvük van, rákérdeznek a látottakra. Ezt követően ugyanezt elisméltik fordított szereposztásban is. A tanár megkérdezi, hogy sikerült-e meglepő dolgokat megtudni egymásról.</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>	<p>Egymás jobb megismerése</p> <p>Önismeret Önreflexió Társismeret</p>	<p>Egész csoportos gyakorlat – tárlatlátogatás és tárlatvezetés</p> <p>Frontális munka – beszélgető kör</p>	Az elkészült ábrák Ragasztógyurma	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/c A mi családukban az a legfontosabb, hogy... I.					
A	<p>Minden tanuló megkapja a D2 feladatlapot, és meghatározza, hogy szerinte a szülei számára melyik három a legfontosabb a lapon felsorolt nevelési értékek közül.</p> <p>A tanár közben felteszi az értéklistát tartalmazó posztert a falra. A diákok sorban bemondják a kiválasztott értékeket, és valaki strigulázza azokat a poszteren. Végül soronként összeadják a kapott mennyiségeket, és szavakban is összegzik a választások jellemzőit.</p> <p style="text-align: right;">20 perc</p>	<p>A családon belüli értékek megfogalmazása</p> <p>Önreflexió Saját értékek vállalása Véleményalkotás</p>	<p>Egyéni munka – feladatlap megoldása</p> <p>Egész csoportos gyakorlat – adatok feldolgozása szóforgóval</p>	D2 (Feladatlap)	<p>P3a (Poszter minta)</p> <p>Vastag filctoll Csomagolópapír</p>
B	<p>Minden tanuló megkapja a D3 kérdőívet, és a feladatnak megfelelően osztályozza a lapon szereplő értékeket. A tanár felteszi a falra a P3b melléklet alapján elkészített értéklistát. Tételenként haladva, gyors egymásutánban minden tanuló bemondja az általa adott osztályzatot. A tanár vagy egy diák húzza a strigulákat az értékelő tábla megfelelő rovataiba. Miután ilyen módon minden véleményt rögzítettek, két jól számoló diák kiszámolja az egyes értékekhez társuló átlagosztályzatokat, majd elkészítik az értékek közös rangsorát.</p> <p>Közben a többiek arról beszélgetnek, hogy vajon mi mindentől függ, hogy milyen nevelési értékek jelennek meg egy-egy családban.</p> <p>Végül valamennyien megnézik az értékrangsor bemutató posztert.</p> <p style="text-align: right;">20 perc</p>	<p>A családon belüli értékek megfogalmazása</p> <p>Önreflexió Saját értékek vállalása Véleményalkotás</p>	<p>Egyéni munka – feladatlap megoldása</p> <p>Egész csoportos gyakorlat – adatok feldolgozása szóforgóval</p>	D3 (Kérdőív)	<p>P3b (Poszter minta)</p> <p>Vastag filctoll Csomagolópapír</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/d A mi családjukban az a legfontosabb, hogy... II.					
AB	A diákok hazaviszik az óra második felében használt kérdőívet, és családi beszélgetés keretében ellenőrzik, hogy jól ítélték-e meg, milyen értékeket választottak volna a szüleik. Rövid fogalmazás formájában számolnak be erről a beszélgetésről, amelyben indokolják, hogy szerintük miért volt azonosság vagy különbség a kétféle értékítélet között. 45 perc	A két generáció közötti párbeszéd ösztönzése Kommunikáció Önreflexió Írásbeli szövegalkotás	Egyéni munka – családi interjú és fogalmazás készítése	A D2 vagy a D3 melléklet	
II/e A mi családjukban az a legfontosabb, hogy... III.					
A	A tanár megkérdezi, hogy mit tapasztaltak a diákok az otthoni interjú során. Megkér néhány önként jelentkezőt, hogy olvassa fel a fogalmazását. (A megszólalók között legyenek olyanok, akik jól jelezték szüleik választásait, és olyanok is, akik tévedtek.) 5 perc	Visszatekintés egy korábbi vélekedésre Önkorrekció	Frontális munka – tanulói felolvasások	Az otthon készült fogalmazások	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/f Ami számunkra igazán fontos					
A	<p>Itt kezdődik a második tanóra. A tanár kiteszi falra az előző órán készült, és az osztály összesített véleményét tükröző értéklístát. Emlékezteti a diákokat arra, hogy az összesítés a családi nevelés értékeit tükrözi. Megkéri őket, hogy alakítsák ki saját véleményüket is ezekkel az értékekkel kapcsolatban. A terem három egymástól távoleső pontján elhelyezi a következő feliratokat tartalmazó transzparenszeket:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SZÁMOMRA NAGYON FONTOS 2. SZÁMOMRA KÖZEPESEN FONTOS 3. SZÁMOMRA NEM FONTOS <p>Egyenként felolvassa a listán szereplő értékeket, és a diákok minden alkalommal az adott értékkel kapcsolatos véleményüket leginkább kifejező transzparenszhez állnak. A folyamatosan átrendező csoportok mutatják, hogy mennyi eltérés van a tanulók gondolkodásmódja között. A gyakorlat végén a diákok körbeállnak, és minden diák mond egy mondatot arról, hogy mit érzett a gyakorlat során.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>A készen kapott értékekhez való személyes viszony megfogalmazása</p> <p>Értékválasztás Döntés Véleményalkotás A vélemény vállalása</p>	<p>Egész csoportos strukturált mozgásos gyakorlat</p> <p>Frontális munka – érzéskör</p>		<p>Az előző órán kitöltött értéklístát tartalmazó poszter</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	Az előző órán kialakult fontossági rangsort tartalmazó poszter felkerül a falra. A tanár megkérdezi, hogy miként vélekednek a tanulók a rangsorról. Azok a diákok, akiknek a személyes véleménye nem egyezik a rangsorról, elmondják és indokolják az ellenvetéseiket. 10 perc	A készen kapott értékekhez való személyes viszony megfogalmazása Reflexió Önkifejezés	Frontális munka – irányított beszélgetés		Az értékek fontossági rangsorát mutató poszter
II/g Értékvásár					
AB	A tanár elmondja, hogy árverésre fog bocsátani egy sor, a jövőre vonatkozó kívánságot. Minden diák kap egy 50 petákos tartalmazó lapot, és gyorsan kivágja a játékpénzeket. Kijelölnek egy kikiáltót és két jegyzőkönyvvezetőt. A tanár egyével olvassa a kívánságokat (nem mondja meg előre, hogy hány kívánság szerepel a listában). A kikiáltó minden alkalommal közli a kikiáltási árat, amire licitálni lehet. Ha nincs vevő, engedhet az árból. Az kapja meg a kívánságot, aki a legtöbbet ígéri érte. A saját maga által megvásárolt kívánságot és a vételi árat minden tanuló feljegyzi egy papírra. Ha az üzlet létrejött, a kikiáltó ráüt az asztalra a kalapáccsal. Az egyik jegyzőkönyvvezető megkapja az osztálynévsort, és minden név mellé odaírja az illető által megszerzett kívánság sorszámát. A másik jegyzőkönyvvezető pedig felírja a kívánságok mellé, hogy mennyiért keltek el, és hányan licitáltak rájuk. 20 perc	Saját értéktár összeállítása szimulált árverés keretében Szabálykövetés Értékválasztás Döntési képesség	Egész csoportos dramatikus játék	D4 (Játékpénz) Olló mindenkinek Egy fakalapács Papír, írószer D5 (Árverési jegyzőkönyv) D6 (Értéklista)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Az osztály értékpreferenciái					
AB	<p>Az értékárverésen kiderült, hogy az osztály tanulói mely értékeket tartják a legfontosabbaknak, illetve kevésbé fontosnak. Először a listát kezelő jegyzőkönyvvezető mondja el, hogy mely kívánságok voltak a legkapósabbak, illetve melyek voltak azok, amelyekre kevesen vagy egyáltalán nem licitáltak. Ezután mindenki egyenként elmondja, hogy milyen kívánságokat sikerült megszereznie, és melyeket szeretett volna még megkapni. Az esetleges vitás helyzeteket a névsort kezelő jegyzőkönyvvezető segítségével lehet tisztázni.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>Az osztály által választott értékek közös áttekintése, és a személyes érzések megfogalmazása</p> <p>Általánosítási képesség Önreflexió</p>	<p>Frontális munka – a jegyzők beszámolóí és szóforgó</p>	<p>Jegyzőkönyvek A diákok egyéni listái a megvásárolt értékekről</p>	<p>P4 (Háttér-információk az értékeléshez)</p>

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 Tanári instrukciók

Sétáljatok a térben! Amikor azt mondom, hogy „stop”, álljatok meg mozdulatlanul! Utána sétáljatok tovább!

1. stop után: nem szabad hangot adni,
2. stop után: nem szabad egymáshoz érni sem,
3. stop után: nem szabad egymásra nézni sem,
4. stop után: helyezkedjétek úgy, hogy egyenletesen töltsétek be a teret!

P2 Tanári instrukciók

Sétáljatok tovább! Amikor azt mondom, hogy „stop”, forduljatok ahhoz, aki a legközelebb áll, és fejezzétek be együtt ezt a mondatot: „Szeretem...” Olyan dolgot kell találnotok, amely mindkettőtökre igaz.

Ezt a gyakorlatot háromszor érdemes megismételni – úgy, hogy mindig mindenkinek más párja legyen.

Ezután játsszuk el a játékot háromszor a „Nem szeretem...!” mondatral is.

P3a Értéklista előre elkészített poszteren

Értéklista	Az egyes értékekre adott szavazatok száma
1. becsület	
2. tisztességes munka	
3. szorgalom	
4. család	
5. tudás	
6. gyereknevelés	
7. vidámság	
8. anyagi biztonság	
9. hobbi	
10. egészség	
11. barátság	
12. nyugalom	
13. szeretet	
14. felelősségvállalás	
15. hazaszeretet	
16. egyéb	

P3b Értéklista előre elkészített poszteren

Értéklista	5	4	3	2	1
1. becsület					
2. tisztességes munka					
3. szorgalom					
4. család					
5. tudás					
6. gyereknevelés					
7. vidámság					
8. anyagi biztonság					
9. hobbi					
10. egészség					
11. barátság					
12. nyugalom					
13. szeretet					
14. felelősségvállalás					
15. hazaszeretet					
16. egyéb					

P4 Az értékek tartalmi rendszere

1. AZ EGYÉNI FEJLŐDÉSSSEL KAPCSOLATOS ÉRTÉKEK

1.1 Adottságok, képességek (1, 10, 23, 34, 43)

1.2. Iskolai előmenetel (2, 14, 18, 44, 51)

2. A TÁRSAS KAPCSOLATOKAT ÉRINTŐ ÉRTÉKEK

2.1. Kortársak, barátok (3, 15, 20, 30, 35)

2.2 Szerelem (4, 16, 36, 45, 52)

2.3. Család (31, 37, 46, 53, 55)

3. A SERDÜLŐK SZABADSÁGIGÉNYÉT TÜKRÖZŐ ÉRTÉKEK

3.1. A szabad döntés lehetősége (13, 22, 24, 32, 38)

3.2. A biológiai korlátok feloldásának lehetősége (9, 28, 39, 47, 50)

4. A JÖVŐVEL KAPCSOLATOS ÉRTÉKEK

4.2. A társadalom, az emberiség szolgálata (5, 11, 19, 27, 33)

4.2. Hírnév, siker (8, 17, 21, 40, 48)

5. FOGYASZTÓI ÉRTÉKEK

5. 1. Korlátlan anyagi lehetőségek (6, 12, 26, 29, 41)

5.2. Szórakozás (7, 25, 42, 49, 54)